

Varbergs
kommun

Strategi för Risk- och krishantering

Antagen av Kommunfullmäktige 18 december 2012, KF §186
Giltighetstid: 1 januari 2013 tills vidare

Inledning

Varbergs kommun ska vara och uppfattas som en trygg och säker kommun av **alla** som vistas här. De övergripande inriktningarna inom *trygghet, säkerhet och beredskap* är att vi ska:

- Trygga människors liv och hälsa, samt hindra och begränsa skador på miljö och egendom;
- Verka för ett hållbart, robust och motståndskraftigt samhälle;
- Ha en god förmåga att snabbt och effektivt hantera händelser och genomföra stödjande insatser; samt
- Genom samverkan anamma ett brett och gränslöst arbete mot olyckor och brott.

Då trygghets-, säkerhets- och beredskapsfrågor är gränsöverskridande till naturen krävs helhetsperspektiv och att kommunens medarbetare alltid arbetar utifrån att det är det aktuella behovet som avgör vilka insatser som genomförs - oavsett om det gäller förebyggande, förberedande eller akut avhjälpande insatser. Arbetet inom området får inte begränsas av byråkrati eller organisationsgränser. Med ett kommunövergripande arbete uppstår behov av ett kommunövergripande dokument som beskriver kommunens viljeinriktningar inom området.

Detta dokument gör ansats till att beskriva kommunens övergripande viljeinriktningar och prioriteringar för kommunens arbete inom *risk- och krishantering*. Risk- och krishantering ingår som en del inom området trygghet, säkerhet och beredskap och målsättningen är att framöver även inkludera inriktningar och prioriteringar inom brottsförebyggande verksamhet och skydd mot olyckor.

Inriktningar och prioriteringar baseras bl.a. på risk- och sårbarhetsanalyser, nationella riktlinjer och rekommendationer, forskning inom området samt egna och andras erfarenheter. Dokumentet är sammanställt av kommunens säkerhetsutvecklare och har förankrats i kommunledning och kommunsstyrelsen. Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning och utvärdering.

Innehållet syftar även till att, tillsammans med kommunens planering för ledning och information vid särskilda och extraordinära händelser, uppfylla krav enligt *Lag (2006:554) om kommuners och landsting åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap*¹

Utöver de övergripande inriktningarna enligt ovan har kommunen preciserat följande särskilda satsning¹:

- Den enskildes förmåga att förebygga och hantera oönskade händelser skall öka;
- Antalet oönskade händelser skall minska; samt
- Responstiden skall minska.

Varberg har, precis som kommunens visionsarbete visat, en fantastisk livsmiljö att värna om. Hållbarhet, delaktighet, mångfald, inflytande och omtanke ska vara ledord för hur vi arbetar generellt. Ska kommunen arbeta proaktivt i linje med angivna inriktningar inom risk- och krishantering krävs, förutom kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analyser, precis det som kommunens vision talar om – nytänkande, framåtanda, kunskap och mod.

---

¹ Enligt ägardirektivet för kommunalförbundet Räddningstjänsten Väst (träder i kraft 2013-01-01)

Övergripande inriktningar och principer

Kommunen har ett ansvar för att värna liv och hälsa, trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att grundläggande och samhällsviktiga funktioner upprätthålls. Kommunen ska arbeta för att minska risken för att oönskade händelser inträffar, för att reducera konsekvenserna om något ändå inträffar och för att ha en god förmåga att hantera "krissituationer i fred". Vi ska även uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Kommunen ska arbeta proaktivt under samtliga faser: *före* (förebyggande och förberedande), *under* (akut avhjälpare) och *efter* (lärande och återuppbyggande) en oönskad händelse. Ansvaret inom kommunen kan delas in i två delar.

- Varje förvaltning och kommunalt bolag ansvarar för, och driver, det egna risk- och kris- hanteringsarbetet.
- Kommunledningen ansvarar för det kommunövergripande ledningsarbetet såväl före, under som efter en händelse, samt för att samordna verksamheternas risk- och krishanteringsarbete. Räddningstjänsten Väst ska stödja arbetet.

Förutom att minska sårbarheten i egen verksamhet och öka den egna hanteringsförmågan har kommunen ett geografiskt områdesansvar. Det geografiska områdesansvaret innebär ett särskilt ansvar för att samordna olika aktörers samtidigt pågående insatser före, under och efter en oönskad händelse inom kommunens geografiska område.

Ensam är inte stark. Kommunen har varken möjlighet eller mandat att själv hantera alla frågor, utan framgång bygger på samverkan med andra aktörer – såväl inom offentlig verksamhet som privat näringsliv. Formella nätverk inkluderar t.ex. Folkhälso- och trygghetsrådet, Trygg i Varberg, Anlagdbrandgrupp och tillfälligt sammansatta och händelsestyrda nätverk.

På regional nivå sker samverkan framförallt i Hallands Regionala råd för samhällsskydd och beredskap, vilket sker i Länsstyrelsen i Hallands regi och där övriga Halländska kommuner, Region Halland, Polismyndigheten, samt privata såväl som offentliga krisaktörer ingår.

Varbergs kommun arbetar proaktivt och utifrån det geografiska områdesansvaret genom:

- ✓ Att varje nämnd och styrelse ansvarar för ett kontinuerligt arbete för minskade risker och sårbarhet i egen verksamhet samt för ökad hanteringsförmåga.
- ✓ Att identifiera och upprätta kontakter och samverkansformer med övriga krisaktörer – såväl privata som offentliga – inom kommunens geografiska område.
- ✓ Att ha en grundläggande förståelse för samverkande aktörers organisationer, inneboende förutsättningar och möjligheter att göra insatser.
- ✓ Att före, under och efter en händelse samverka med dessa aktörer och kontinuerligt delta i samverkansövningar.

Ett robust och tryggt samhälle

Varbergs kommun ska vara och uppfattas som en trygg och säker kommun. I första hand ska detta uppnås genom att risker förebyggs och att förmågan hos såväl enskilda som verksamheter är hög – både vad gäller att stå emot, hantera och återhämta sig från olika påfrestningar.

Att trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att grundläggande och samhällsviktiga funktioner upprätthålls även vid svåra påfrestningar handlar till stor del om kontinuitetsplanering och att kunna upprätthålla funktioner till en, utifrån omständigheterna, skälig servicenivå.

I kommunens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) ingår bl.a. att identifiera funktioner som måste upprätthållas, kritiska beroendeförhållanden – både internt och externt – och vad som kan hota upprätthållandet av funktionerna.

Genom ett kontinuerligt RSA-arbete fås en ökad medvetenhet och kunskap om vilka hot och risker som finns inom kommunens verksamhetsområden och geografiska yta. Arbetet ska ge en samlad bild av risker, sårbarheter och förmåga inom kommunen, inklusive tillgängliga resurser samt eventuella resursbehov, samt utgöra ett bra underlag för planering och genomförande av åtgärder som minskar risker och sårbarheter. Sammantaget ger arbetet förutsättningar att öka kommunens generella krishanteringsförmåga och samhällets robusthet.

Tillgång till dricksvatten, el, kommunikation (IT och telefoni), transporter och personal är några utav grundförutsättningarna för att samhället ska fungera.

Varbergs kommun får en ökad robusthet och trygghet genom:

- ✓ Ett kontinuerligt förbättringsarbete med risk- och sårbarhetsanalys som ger kunskap och förutsättningar för att i första hand förebygga och i andra hand hantera oönskade händelser.
- ✓ Att ett systematiskt arbete med analyser, prioriteringar och implementering av åtgärder, samt uppföljning och utvärdering är en naturlig del av varje kommunal verksamhets normala arbetsprocesser.
- ✓ Att alla, enskild medborgare som privat eller offentlig organisation, har en grundberedskap för att hantera tillfälliga bortfall av el, IT, telefoni och dricksvatten.
- ✓ Att förvaltningar och kommunala bolag med samhällsviktiga funktioner kontinuitetsplanerar.
- ✓ Att åtgärder vidtas för att trygga samhällsviktiga funktioner och verksamheter.

Förmåga att leda och samordna

Svensk krishantering vilar på tre principer:

- **Ansvarsprincipen** innebär att den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden ska ha motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer.
- **Likhetsprincipen** innebär att en verksamhets organisation och lokalisering så långt som möjligt ska överensstämma i fred, kris och krig.
- **Närhetsprincipen** innebär att kriser ska hanteras på lägsta möjliga nivå i samhället.

Enligt ovan är den nämnd, förvaltningschef, avdelningschef/enhetschef o.s.v. som är ansvarig i vardagen även ansvarig för verksamheten under en påfrestning (måttlig till kris) och organisationen för att hantera en händelse ska så långt som möjligt likna den ordinarie strukturen.

Vid behov kan den ordinarie organisationen förstärkas med en central stab. Staben lyder under kommunledningen och kan stödja med att t.ex.

skapa gemensam lägesbild, initiera och följa upp övriga kommunala förvaltningars/bolags arbete och samordna insatser och åtgärder, samt initiera samverkan med andra aktörer. Kommunens ledning ska säkerställa att kommunen agerar i enlighet med den regionala samverkanstrategin.

Vid extraordinära händelser kan kommunens krisledningsnämnd träda i kraft och överta hela eller delar av övriga nämnders ansvarsområden. Nämndens förutsättningar och arbete regleras i krisledningsnämndens reglemente.

För att säkerställa att kommunens ledningsorganisation alltid kan nås – dygnet runt, året om – har kommunen en tjänstman i beredskap (TIB). Funktionen tillsätts av Räddningstjänsten Väst.

Den operativa hanteringen för alla ingående delar i beredskapsorganisationen beskrivs i mer detalj i kommunens planering för ledning och information vid hantering av särskilda och extraordinära händelser.

Varbergs kommun uppnår god ledningsförmåga genom att:

- ✓ Verka för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner och sörja för basbehov såsom vatten, mat, värme, vård och omsorg.
- ✓ Kommunen har en väl förberedd organisation som omgående kan skapa lägesbild, leda, samordna insatser och ingripanden så att konsekvenserna begränsas. Organisation är uthållig och kan verka över tid.
- ✓ Utbildning och övning säkerställs genom implementering av upprättad utbildnings- och övningsplan.
- ✓ En TIB-funktion säkerställer snabb initiering och samordning av det inledande arbetet oavsett tid på dygnet.
- ✓ Snabbt kunna ge korrekt, samordnad och ändamålsenlig information internt, till berörda och allmänheten, samverkande aktörer och myndigheter samt till media.
- ✓ Samverkan och samordning säkerställs både lokalt och regionalt.
- ✓ Central ledning samt förvaltnings-/bolagsledning har ändamålsenliga lokaler och utrustning.
- ✓ I största möjliga mån arbeta enligt ordinarie organisationsformer och verka för att så snart som möjligt återgå till normal verksamhet.

Stödfunktioner

Till kommunledningen finns ett antal stödfunktioner: en grupp för *psykiskt och socialt omhändertagande* (POSOM), samt s.k. *Trygghetsplatser*.

Syftet med POSOM är att bistå med psykiskt och socialt omhändertagande vid olyckor, kriser och katastrofer samt förebygga psykisk ohälsa på sikt. POSOM ska arbeta utifrån ett proaktivt förhållningssätt och ska utgöra ett komplement till ordinarie resurser och sociala nätverk.

POSOM i Varberg består av en styrgrupp och stödpersoner med representanter från kommunala förvaltningar, primärvården, polisen och Svenska kyrkan. Räddningstjänsten Väst är sammanställande och kontaktperson. Ytterligare riktlinjer och rutiner för POSOM:s arbete finns i särskild instruktion.

Vid behov kan trygghetsplatser upprättas för att säkerställa såväl resursförsörjning som information till kommunens invånare då ordinarie kanaler inte fungerar. Vid mindre omfattande händelser kan räddningsstationerna i kommunens tätorter utgöra tillfälliga trygghetsplatser.

Vid behov att kunna ta emot ett stort personantal kan andra lokaler tas i drift som trygghetsplatser. Följande lokaler har på förhand utsetts som lämpliga:

- Kungsäter skola
- Vidhögeskolan/Veddige simhall
- Buaskolan/Väröbacka skola
- Rolfstorps skola/Skällinge skola
- Peder Skrivares skola
- Håstenskolan (Mottagningsplats och av särskild vikt för Ringhalsberedskapen)
- Bosgårdsskolan
- Sibbarps skola

Samtliga trygghetsplatser bör ha tillgång till reservkraft med drivmedel för drift under minst 24 timmar, rutiner för drivmedelsförsörjning samt tillgång till ändamålsenliga kommunikationsmedel.

Ombyggnad av lokaler eller förändring i verksamhet som påverkar förutsättningarna att upprätta trygghetsplats i ovan nämnda lokaler ska nogta beaktas.

Stöd inom Varbergs kommun erbjuds genom:

- ✓ Att drabbade får stöd av anhöriga, skolpersonal, arbetskamrater, frivilligorganisationer, trossamfund och vårdinrättningar.
- ✓ Att POSOM aktiveras när behovet av stöd går utöver ordinarie resurser kapacitet.
- ✓ Att POSOM-insatser samordnas med Region Hallands stödgrupp psykologisk/psykiatrisk krisstödsledning (PKL).
- ✓ Att medlemmarna i POSOM erhåller regelbunden utbildning, kompetensutveckling och övning.
- ✓ Att ändamålsenliga stöd- och informationscentrum (trygghetsplatser) kan upprättas och bemannas vid behov.